

الله اعلم

عنوان

اثربخشی طلاب خواهر در ترویج سبک زندگی اسلامی

استادیار

زهرا سوری

نویسنده‌گان

فاطمه گلوی مطیره کیانی قلعه نو فاطمه طارقی

حوزه حضرت معصومه سلام الله عليها

استان سیستان و بلوچستان شهرستان زاهدان

چکیده

در این مقاله به سه بعد از زندگی حضرت زهرا سلام الله عليها پرداخته شده، تا ان شاء الله با الگو گیری هرچه بیشتر از ایشان در زندگی فردی و اجتماعی طلاب خواهر اثرگذار باشد.

مباحثی در باب همسرداری : چگونگی درخواست از همسر، ابراز علاقه و محبت، چرایی و چگونگی اطاعت از همسر، رضایت زوج از زوجه.

مباحثی در باب فرزنداری: درخواست فرزند از خداوند و برکات آن، و اینکه مادر در دوران بارداری خود چگونه باشد، علت گفتن اذان و اقامه در گوش طفل و...

و در آخر مباحثی را در باب و چگونگی خانه‌داری نیکو و شایسته بیان کردند، مانند اینکه : چه آدابی در هنگام آشپزی و تغذیه رعایت شود، بررسی نقش فضای مجازی در زندگی و...

در این مقاله از کتب معتبر و نویسنده‌گان بر جسته کمک گرفتیم. امید داریم با یاری خداوند سهمی هرچند کوچک در حل مسایل و مشکلات زندگی فردی و اجتماعی هموطنان عزیز داشته باشیم.

کلید واژگان: همسر، مادر، فرزند، زندگی اسلامی، احترام

در مکتب اسلام و سنت پیامبر گرامی صل الله علیه و آله و اهل بیت علیه السلام ظرفیت ها و نکات مهمی پیرامون زندگی فردی و اجتماعی ایشان وجود دارد که می توان در هر زمان از آن ها بهره ای جست. اما متسفانه در برده ای از زمان بر اثر غفلت و سهل انگاری مسلمانان نادیده گرفته شد. در این مقاله سعی بر آن داشتیم که نکاتی زندگی حضرت زهرا سلام الله علیها بیان کنیم و قبل از هر چیز آن را در زندگی طلبگی خودمان به کار ببریم. الگوی رفتاری و شخصیتی حضرت زهرا سلام الله علیها را نمی توانیم در مکان و زمان خاصی محدود کنیم، همانگونه که نمی توانیم پیامبر صل الله علیه و آله را محدود کنیم. خوشبختانه الگو گرفتن از حضرت زهرا سلام الله علیها در تمام جهان اسلام ترویج پیدا کرده است. از عفاف و حجاب و ولایت مداری تا همسرداری و تربیت فرزندان حضرت. در رایط کنونی جامعه که بی راهه ها بسیار زیاد و خطرناک هستند اگر نسبت به معارف اهل بیت معرفت پیدا نکنیم و این معرفت را افزایش ندهیم راه چندانی تا گمراهی نداریم. اما میتوانیم با ایجاد، حفظ و افزایش معرفت خودمان در اجتماع و به صورت همه گیری، شاهد درخشش تفکر اسلامی و تبلیغ بسیار موثر اسلام ناب محمدی صل الله علیه و آله باشیم. و از سوی دیگر با توجه به این که از زمان های قدیم تفکری وجود داشته که زن و دختر مایه ننگ بوده و محکوم به خانه نشینی و عقب ماندگی است، و در حال حاضر هم کماکان به چشم می خورد باید با بیان ابعاد گوناگون زندگی حضرت سلام الله علیها این تفکر اشتباه و غلط را از میان جامعه برآنداخت. ما در این مقاله به سه بعد از زندگی حضرت سلام الله علیها اشاره می کنیم. مباحثی در باب همسرداری حضرت، مباحثی در باب فرزندان حضرت و مباحثی در باب خانه داری حضرت زهرا سلام الله علیها. امید است که بتوان تاثیری هر چند کوچک اما تاثیرگذاری از این مقاله ببینیم.

مباحث همسرداری

علاقه و محبت به همسر

راز آفرینش زن، آرامش زن و مرد است، نه گرایش غریزی و اطفاء نائمه شهوت و خداوند اصالت را در ایجاد این آرامش به زن داده و او را در این امر روانی، اصل دانسته و مرد را مجدوب مهر زن معرفی کرده است. ضمن آنکه حقیقت هر دو را یک گوهر دانسته و هیچ امتیازی از لحاظ مبدأ قابلی آفرینش، می‌دان آن دو قائل نشده " هو الذى خلقكم من نفس واحدة و جعل منها زوجها لى سكن الىها ".^۱

نفس واحدة در آیه بالا همان حقیقت و گوهر واحدة است؛ یعنی مبدأ قابلی همه شما انسان‌ها یک حقیقت است و در این امر، هیچ فرقی میان زن و مرد نیست؛ چنان که هیچ امتیازی میان انسان اولی و انسان‌های بعدی نیست.

خداوند سبحان در می‌فرماید: " و من آیا ته أَنْ خَلَقْتُكُمْ مِّنْ أَنفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لتسكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلْتُ بِيْنَكُمْ موده . رَحْمَهُ إِنْ فِي ذَلِكَ لَا يَاتُ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ "^۲

مطالبی که از این آیه استنباط می‌شود: ۱- تمام زن‌ها از لحاظ گوهر هستی و اصل مبدأ قابلی، همتای مردان اند و خلقت هیچ زنی جای از خلقت مردان نیست. ۲- همه زن‌ها از لحاظ حقیقت از سخن گوهر مردان اند^۳- منشا گرایش مرد به زن و آرمیدن مرد کنار انس به زن، مودت و رحمتی است که خداوند بین آن‌ها قرار داده است و این مودت و رحمت الهی، گرایش غریزی نر و ماده نیست که در حیوان‌ها هم موجود است، زیرا قرآن

۱- سوره اعراف(۷)، آیه ۱۸۹
۲- سوره روم(۳۰)، آیه ۲۱

کریم گرایش شهوى حیوان‌ها را آیه‌الهی ننامیده و بر آن اصراری نورزیده. همه مردم تشنه محبت و دوستی-اند. دوست دارند محبوب دیگران باشند. دل انسان به محبت زنده است. اگر محبت دو طرفه باشد بنیان زناشویی استوار می‌شود و خطر جدایی برطرف می‌گردد. محبت و ابراز علاقه باعث می‌شود که همسر در کسب و کار دلگرم و به زندگی علاقمند شود.

اطاعت از شوهر

امام صادق علیه السلام می‌فرمایند: در زمان رسول اکرم صل‌الله‌علیه وآل‌اله مردی از انصار برای تامین نیازهای زندگی به مسافرت رفت، هنگام خداحفظی با همسرش، با او پیمان بست که تا از سفر برنگشته از خانه بیرون نرود. زن در خانه به سر می‌برد، به او خبر رسید که پدرت بیمار شده است، او توسط شخصی از پیامبر صل‌الله‌علیه وآل‌اله اجازه خواست که به عیادت پدر برود، پیامبر فرمودند نه، تو در خانه‌ات باش و پیروی از شوهرت را ادامه بده. به او خبر رسید که بیماری پدرت، شدیدتر شده است، او برای بار دوم از پیامبر اجازه خواست و آن حضرت همان پاسخ را داد. پدر زن از دنیا رفت، زن برای پیامبر پیام فرستاد، به من اجازه بده بروم بر جنازه پدرم نماز بخوانم، حضرت فرمود نه، در خانه‌ات باش و اطاعت از شوهرت را ادامه بده. جنازه پدر آن زن را دفن کردند ولی او به خاطر حفظ پیمانی که با شوهر داشت از خانه بیرون نرفت. رسول خدا این پیام را برای آن بانوی مطیع فرستاد: "إِنَّ اللَّهَ قَدْ غَفَرَ لَكُمْ وَلَا يَنْهَاكُمْ بِطَاعَتِكُمْ لِزَوْجِكُمْ" خداوند، به خاطر اطاعت تو از شوهرت، هم تو و هم پدرت را بخشید.

امام علی علیه السلام می‌فرمایند: "پندپذیری انسان عاقل به وسیله ادب و تربیت است، چهارپایان و حیواناند که با ضرب و زدن تربیت می‌شوند".

جرائم زدن در اسلام

علاوه بر روایاتی که درباره منع زدن کودکان رسیده است، در مواردی برای آن جرمیه هم تعیین شده است که فقهای بزرگ و مراجع تقلید بر طبق آن فتوا داده و در رساله‌های علمیه‌ی علمای قدیم و معاصر دیده می‌شود:

مسئله ۲۸۱۶- اگر به صورت کسی سیلی بزند به طوری که صورت او سرخ شود باید یک مثقال و نیم طلا- که هر مثقال ۱۸ نخود است- بدهد و اگر کبود شود سه مثقال و اگر سیاه شود باید شش مثقال شرعی طلا بددهد ولی اگر جای دیگر از بدن را بزند- به جز صورت- که سرخ، کبود و یا سیاه شود باید نصف آنچه که گفته شد بدهد.

محبت یکسان بین فرزندان

یکی از روحانیون که به درس آیت‌الله بهجت (حفظه‌الله) حاضر می‌شود تعریف کردند: یک شب دختر کوچکم را نوازش کردم و بوسیدم و دختر بزرگم که خواب بود را نبوسیدم، در همان حال لحظه‌ای در دلم خطور کرد که مبادا بیدار باشد و به خاطر اینکه او را نوازش نکردم ناراحت شود، اعتنایی نکردم. صبح اول وقت که خدمت آقا رسیدم، دقیقاً بعد از سلام خطاب به بنده فرمودند: "ان شاء‌الله تسویه بین اولاد را که مراعات می- کنید؟".

۱- توضیح المسائل

از نکات قابل توجهی که در میان فرزندان وجود دارد، رعایت مساوات و عدالت در رفتار با آنان است. این مسئله در مورد نیازهای معنوی و عاطفی فرزندان بیشتر جلوه‌گر است، شاسته است والدین در ابراز علاقه و محبت در ظاهر مساوات را بین فرزندان رعایت کنند.

عدم تبعیض بین فرزندان

رفتار هماهنگ، عادلانه، بذل محبت و توجه به طور مساوی به فرزندان، اصل سازنده‌ای است که تا اعماق وجود کودک اثر می‌گذارد.^۱ در روایات معصومین تأکید و پافشاری شده است که پدر و مادر از تبعیض و رعایت نکردن انصاف، پرهیز کرده و عدالت و یکسان‌نگری را سرلوحه‌ی رفتار خانوادگی خود قرار دهند. پدر و مادر نباید در موقعی چون خرید لباس، هدیه دادن، پاسخ سلام، روح کودکان را با مراعات نکردن انصاف و عدالت آزار دهند.^۲

از مهمترین نکاتی که در زندگی کودکان نقش بسزایی دارد و گاه رعایت نکردن آن صحنه‌های بسیار دردناک و ناراحت‌کننده‌ای می‌آفریند تبعیض در محبت به کودکان است. اظهار محبت بیشتر، توجه زیادتر و هدیه‌های فراوان‌تر به برخی از فرزندان نمونه‌های بارز تبعیض در محبت است. والدین با این کار تخم دشمنی، کینه و حسادت را در دل پاک کودکان می‌کارند و چه حاصل شومی به دست می‌آورند.

تعلیم عبادت به کودک

اگرچه عبادت وظیفه مکلفان و بالغان است ولی کودک نیز نباید از این فیض الهی محروم بماند بلکه باید در سنین خردسالی با عبادت، شب‌زنده‌داری و راز و نیاز با خداوند آشنا شود تا بتواند برای این امور در آینده‌اش آماده شود. پدر و مادری که خود اهل دعا و نیایش و شب‌زنده‌داری هستند، باید کودکان خود را با بهترین

۲- مجلسی، بحار الانوار، جلد ۴۳

شیوه‌ها به این سو هدایت کنند. در روایات است که حضرت زهرا سلام الله علیها در شب قدر به فرزندان گرانقدر خود غذای سبک می‌دادند و در طول روز آن‌ها را به استراحت کافی وادار می‌نمودند تا بتوانند شب قدر را بیدار مانده و به تهجد و عبادت بپردازن.

امام صادق علیه السلام: "هنگامی که کودکان ما اهل بیت پنج ساله می‌شوند دستور می‌دهیم که نماز بخوانند پس شما هم کودکانتان را از هفت سالگی امر به نماز کنید".

و در روایت دیگر آمده است هرگاه فقر و سختی به اهل بیت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم رو می‌نمود حضرت می‌فرمودند: "برخیزید و نماز بخوانید، چرا که پروردگارم مرا به این عمل دستور داده است چنان که می‌فرماید اهل بیت خویش را به نماز فرمان ده و تو خود بر آن صابر باش".

منابع

*قرآن کریم

*نهج البلاغه

منابع فارسی

۱. امینی، ابراهیم، آینه همسرداری، تهران: اسلامی، چاپ پنجم، ۱۳۹۴، ۵، ش
۲. انصاریان، حسین، نظام خانواده در اسلام، قم: ام ابیها سلام الله علیها، چاپ سیزدهم، ۱۳۷۹، ۵، ش
۳. آیت الله بهجت، فریادگر توحید، بیجا: انصاری، چاپ هفدهم
۴. آیت الله جوادی آملی، زن در آینه جلال و جمال، تهران: اسراء، چاپ دوازدهم، ۱۳۸۵، ۵، ش

۵. آیت الله مکارم شیرازی،ناصر،قرآن و آیات منتخب،تهران ،چاپ سوم،تهران
۶. سالاری فر، محمد رضا،درآمدی بر نظام خانواده در اسلام،قم:هاجر،چاپ دوم،۱۳۸۸،ش
۷. صحفي،محمد،تعاليم آسماني،قم:اهلبيت عليه السلام،۱۳۶۱،ش
۸. طاقانکي،سيدباقر،برای تمامی خانواده ها،تهران:بوستان احمدی،چاپ اول،۱۳۹۸،ش
۹. عطاردي،عزيزالله،مسندالامام المجتبى عليه السلام،بيجا:عطارد،۱۳۷۳،ش
۱۰. علوی ،مرضيه،جلوه های حیا در روابط خانوادگی،قم:هاجر، چاپ اول،۱۳۹۶،ش
۱۱. کامرانی،منیره سادات،آثار تربیتی تغذیه در قرآن و سنت،بيجا:مبعث،چاپ اول ،۱۳۹۶،ش
۱۲. مطهری،مرتضی،جاذبه و دافعه علی عليه السلام،تهران:فارسی،۱۳۷۷،ش
۱۳. مهریزی،مهدی،حکمت نامه جوان،تهران:دارالحدیث
۱۴. میرعظیمی،سید جعفر،حقوق والدین،تهران:میر عظیمی،چاپ چهارم،۱۳۷۷،ش
۱۵. ناظم زاده،اصغر،قم:الهادی،چاپ اول،۱۳۷۳،ش

منابع عربی

- ۱ - حرعاملى، حسن، وسائل الشيعه،بيجا:اسلاميه،چاپ هفتم، ۱۳۷۸، ش.
- ۲ - حسام، علاءالدين، كنزل العمال، قم: دارالحدیث، ۱۳۷۴ ش.
- ۳ - نجاتی، محمد عثمان، القرآن وعلم النفس، مشهد : رشد،چاپ پنجم، ۱۳۸۱، ش.

٤- حرانی، شعبه، تحف العقول، قم: بین الملل، ۱۳۸۷، ۵، ش.

۵- آمدی، محمد، غرر الحکم، تهران: فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۸، ۵، ش.

۶- طباطبایی، محمد، سنن النبی، تهران: اسلامی، ۱۳۸۵، ۵، ش.

۷- مجلسی، محمد باقر، حلیه المتقین، مشهد: بارش، ۱۳۸۹، ۵، ش.